

BARSI HIRLAP.

Politikai hetilap. Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, egyes szám 20 fillér. **Hirdetmények** beiktatása jutányosan számíttatik. A „Nyílt tér” sorának közlési díja 50 fillér.

Felelős szerkesztő:
Dr. GYIKOS MIHÁLY.

A lap szellemi részét illető kéziratok a szerkesztőség, hirdetmények és pénzküldemények a kiadó hivatal címére küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Idáig jutottunk.

Hát idáig jutottunk. Az alkotmányos Fejérváry-kormány szembe helyezkedett az egész ország meggyőződésével. A főváros törvényhatósági bizottságánál kezdte, a többinél folytatja a törvényes keretekben mozgó rombolás munkáját. Mert ennek a kormánynak egyetlen programja: a rombolás. Az alkotmány védbástyái ellen a Tisza-kormánynak nem volt elég modern ostromágyuja; hiszen ő csak rezerv-százados volt és nem aktiv darabont-kapitány, mint Fejérváry, aki az összes haditudományok tudora. A mit Tisza százados ágyui megkíméltek szegény alkotmányunkból, azt Fejérváry darabont-kapitánynak kell az ő Kristóffy-féle zsoldos hadával teljesen tönkre rombolni, még pedig már nem is ágyúval, hanem a genfi egyezmény nyílt megszegésével tiltott robbantó szerekkel.

Igen, rombolni törekszik ez a felbérelt kormány. A nemzeti ellentállást bűnnek bélyegezi, törvényszegésnek a hazafiságot és vérlázító cinizizmussal piszkítja be nemzeti érzésünk templomában elhelyezett legszentebb ábrándképeinket. Ez azon nemes cél, mely a magyart lelkesíteni van hivatva, mely a magyar bátorságot arra hevitse, hogy a „vitam et sanguinem“-et

kiáltson a Kárpátok bérceiről le az Adria hullámaig. Vakulj magyar! — mert nem a szív, nem az eszme, nem a nemzeti ábránd, nem a hazafiság az, mely üdvözít, de a gyáva megalázkodás, a szolgálkú, a pénzért, kincsért megfizetett honárulás.

És mi a nemzet, mi a 18 millió, a hazaszeretet izzó tüzetől hevitett honfiúi kebel csak úgy tétlenül néznék e vad rombolást?!

Egyetlenegy szavunk, egyetlenegy mozdulatunk sem árulná el, hogy a honalapító magyarok laknak ez országban?!

Még mindig csak türjük, még mindig csak bambán nézzük a gyalázatos incselkedést?!

Az élet ösztöne nem ezt sugalmazza az életképes és életerős magyar nemzetnek. A legparányibb feregben is meglevő életösztön, mely hatványozva fokozódik a romboló elemek ellen a szerves élet tökéletesebb alakzatainál más követel. A hol az életösztön nyilatkozik meg, ahol a természet őseréje csodákat tud művelni, ott a tétlenségnek nincs jogosultsága, ott a tétlenség halált, pusztulást jelent.

Vagy meghalni, eltűnni akar-e a magyar nemzet?!

Fájdalmasan nyilallik meg szívünkben a kérdés, nem azért mintha

még mindig fülünkbe csengne a költő dala: „nemzeti nagylétünk, nagytemetője Mohács“ hanem mert tudjuk és mert érezzük, hogy egy nemzet nem a vértől áztatott harcmézején ássa meg létének sirját, de megássa akkor, ha kivész, ha elernyed tagjaiból az érzés, a nemzeti érzés éltető melege. És mi látjuk, mi kézzelfoghatóan látjuk, hogy vannak közöttünk, kikből már is kivészett, már is elpárolgott az igaz nemzeti érzés, látjuk és tapasztaljuk, hogy a dög fertőző bacillusai miként szedik az áldozatokat s képzeletünkben a pusztító járvány, a nemzeti lét rút enyészetének körvonalait véljük feltűni. Tehát idáig jutottunk.

Törvénykönyvet vágnak a fejünkhöz. A megsarcizolás, a kiszipolyozás acélkemény paragrafusaival ütnek bennünket. Hiszen ennek a nemzetnek még nem nőtt be a feje lágya. Elszédül a fejünk a kiméletlenül ért ütésektől. Arcunkat, szemünket előnti a vér, a fájdalom gyötrelmei folytán cselekvő képtelen öntudatlanságba esünk és mire felébredünk, mire akaraterőre ébredünk, ocsudunk fel, akkor már ugyan szaladhatunk hős történelmünkhöz visum reperumot kérni, mit ér az nekünk, hogyha már nem is halálos, de mindenképp súlyos testisértést szenvedett alkotmányunk.

TÁRCZA.

Hulló csillagok.

Mi szépen hálnak meg a csillagok,
Lehullnak nesztelen,
Csak fényben uszó végsőhajukat
Látjuk meg ideleln.

S meg nem mozdul szívünkben egy ideg,
Csak nézzük szótlánul,
Hogy most amott egy egész nagy világ
A semmiségbe hull.

De ha a mi szívünket vérezi
Egy kínzó gondolat:
Csodálkozunk, hogy le nem szakad az
Egész mennyboltozat.

Szavay Gyula.

A bomba.

Apró, könnyű, kicsiny golyó vagyok,
Elférek egy munkás kabát zsebébe,
De hogyha egy kissé felrobbanok,
Rémület száll a fél világ szívébe.

Ott ülnek, gyüleseznek dőlyfösen,
Azt gondolván, hogy halhatatlanok,
S kalandozásuk addig nézem én,
Amig mérgemben széjjel pukkanok.

Egy hangon zsong a templom orgonája,
Gyön a tömeg bűnös mellét vevén,
S roá dörögve egy rettentő áment,
A bűn alól feloldom őket én.

Robog, csikorg a zsarnok kéz vonatja,
És vele van a gögös kamarilla,
Száz-száz lépésre strázsa áll s én mégis
A sin alól felbőmbölöm; nihil!

Azokhoz, kik az életjátszmán nyertek,
És elmerültek a játék dühében,
Belépek én, a rettegett detektív,
Az élcezek és örültek nevében.

Erdősi Dezső.

Ha sirba tesznek

Ha sirba tesznek engemet majd,
Ha átküzdöm az életet,
Midőn munkára senki nem hajt, —
Nyugodtan ott pihenhetek!
S mig most görnyedve asztalomnál,
Ülök reggeltől estéig,
A szorgalom csak arra szolgál,
Kenyérre, hogy így még telik!

S ha börtönömből szabadulva,
Családom közé érkezem,
S szabadnak érzem magam újra, —
Megint munkához fog kezem.
Atvirasztom az éjszakákat,
S midőn már minden elpihent,
Izzó lelkemnek szárnya támadt,
S repülök a magasba fent.

S mig ott a felhők közt lebegve, —
A tiszta légben, szabadon, —
Elgondolom, hogy így lehetne
Hová a szívem visszavon.

Ha úgy lehetne itt a földön,
A szív s a lélek oly szabad
Igy szól egy hang: látszik, hogy költ ön
Szabad lesz majd — föld alatt!

Nosslopy Tivadár.

A szentföldön.

Forrón tűz az áprilisi napsugár a történelmi emlékektől hemzseggő magaslatra, a melynek legmagasabb pontján a híres Hebron fekszik. Kényelmes pályával fedett kocsin robogunk előre a szent tájon, melyen Jézus Krisztus futotta végig világra szóló küzdelmes életét. Négyen ültünk a kocsiban, egy világlátott orosz mérnök, egy németországi löporgyáros, egy amerikai lady és csekélységem. Szép volt a tájék és mi elmélyedve néztük a helyeket, a melyekhez évezredek szent emlékek fűződnek. Egy merész kanyarodó után Betlehembe ért a kocsis. Gyermek, szép lányok vártak bennünket a város kapujánál, a kik valóságosan megrohantak bennünket. Keresztek, rózsafüzérek árultak és csodálatos kitarással üldöztek bennünket.

— Havadasa Rachis — vegyen kérem — zugott felénk 50—60 éles torokból.

Ma Berid, — nem kell — feleltünk mi, de hasztalan, a kis fekete népség nem engedett, társaságunknak mindegyik tagja két-három kereszttel és rózsafüzérral gazdagabban lépte át az örök nevű Bethlehem küszöbét.

Idáig jutottunk, vagy ha még itt nem is tartunk, ide kell jutnunk, ha még sokáig boldogít bennünket ez a törvényes kormány.

Dr. Gyikos Mihály.

A nagy keleti kaosz.

Ami néhány hét óta Oroszországban történik az egy darab világhistória. Nem nehéz ez országban lejátszódo események mélyére hatolni. Evszázados elégtelenség gonoszul izgatja ott a kedélyeket, a modern műveltség átjárta már a rabságban tartott emberek millióit, az orosz intelligencia miben sem áll mögötte a francia vagy angol értelmiségnek s így dupla súlylyal nehezedik reá a zsarnoki uralom béklője. A forradalomban része van a legfelforgatóbb elemeknek éppen úgy, mint a liberális érzelmű vagyonos polgárságnak, papok, gyárosok, milliomosok és proletárok anarkista bombavetőikkel szövetkezve támadják a régi rendet, a mely mindenki előtt egyformán utálatos.

A Knyaz Potemkin kalandja valóban párját ritkítja a világhistóriában. Egy csatahajó, a hatalomnak ez a rettenetes eszköze, egyszeribe a felforgatók kezébe került, a csár hadserege fellázadt ura ellen. A forradalmak történetében egyedül áll ez az eset, a mely egytuttal élénk világot vet a szentnek nevezett Oroszország népeinek mélyeséges elkeseredésére, a mely már átjárt minden népréteget. A hol a szoldateszka legkonzervatívabb elemei, a matrózok között ütötte fel fejét a forradalom hétfejű sárkánya, ott valóban bukni kell annak a rendszernek, a mely ellen az arisztokrata éppen úgy lázong, mint az utolsó gyári munkás.

Hihetetlen borzalmas események színhelye az Orosz birodalom most. Sok tekintetben még borzalmasabbak, mint a mandzsuri harcstéren történt események. Elemi erővel tört ki a nagy Oroszország számos városában és falujában a népnek évtizedek óta forrongó elégtelensége s békés polgárok, ifjak mindmegannyi furiái a forradalomnak, mentek neki a halálnak. Megisméltódtak a nagy francia forradalom eseményei, nemkülönben a párisi kommun horzalma is. Odesszában egy éjszaka folyamán hétezer embert mészároltak le és nem készült statisztika arról, hogy e szerencsétlen áldozatokon kívül még hány ezer áldozata van a forradalmi mészárlásoknak.

Kocsink a szeplőtlen fogantatás gyönyörű templománál állott meg. A gyakorlott moszkovita alkonzulnak adott ki engemet s miután a török hatóságok előtt a konzuloknak nagy respektusa van, hamarosan megnyitott előttünk a hely, a hol a mi urunk Jézus Krisztus meglátta a napvilágot. Ketten mentünk be a szentélybe, másik két utitársam kint maradt a templom előtt s mire visszatértem hozzájuk, száz és száz bethlehem-i koldus állta körül őket, baksist követeltek. Valamennyinek természetesen nem adhattunk, mire vészjósló mormogás támadt a rongyosok tömegében. Nagy ravaszul utat törtünk magunknak kocsinkig s a gyakorlott kocsi szélsébséggel röpitett el bennünket a veszedelmes koldusok seregétől. Oly kínos benyomást tettek ránk a bethlehem-i koldusok, hogy boldogok voltunk, a mikor a városból kiértünk a szabadba.

Gyönyörű a vidék. Termékeny és barátságos. Refaszu völgyében vagyunk, a melyet a próféták termékenynek és szépnek mondottak. Itt játszódoott le Boas és Ruth idillje. Remek szépek az ugynevezett Salamon tavak, három hatalmas a sziklába vájt vízmedence. Ez volt hajdanában a régi Jeruzsálem vízművének a gyöngye és ma is innen fedezi a szent város vízszükségletének egy jelentékeny részét. Romjaiban is impozáns és festői török vára emelkedik a vízmedencék fölött. Ifju kapuzinus szeminaristák jártak vidám ének

és ki tudná előre megjósolni, hogy hány emberéletet fog még kioltani a szabadság vágya, a mely ellenállhatlanul tör ki az orosz szivekből. Soha még nem volt oly nyomoruságos értéke az emberi életnek, mint most a fehér csár birodalmában. Nap-nap után százak és ezrek vetik magukat a szuronyok, a sortűzek elé, családapák, fiak s még asszonyok is. Még csak nemis a szabadságért küzdenek, hanem csak azért, hogy valami parázs kis tüntetést rendezzenek, a zsarnok csári hatalom ellen. De a tüntetés nincs megengedve a rabszolgák hazájában. Jönnek a kozákok, a sortűzek s vérbe fojtanak minden mozgolódást. Hasztalan! Másnap már új tüntetők, modern szabadsághősök mennek az utcákra s végig harsog a bős kozákok sorai előtt az új Oroszország esztakiáltása: Eljen a forradalom!

A világ népei megdöbbenéssel és áhitattal tekintenek Oroszország felé. Ami ott történik, az borzalmasan nagyszerű drámája az emberiségnek, véres árnyékát veti előre a véres jövő.

Nem lehet népeket elnyomni, rabságban tartani akkor, mikor a vasut, a távirót s a nyomtatott betű szárnyain jut el a műveltség s a szabadság eszméje még a legtávolabb eső zugba is. Az orosz forradalom előre láthatólag mind nagyobb méreteket fog ölteni, míg nem lángba borul a hatalmas birodalom s tűz és vértengerben fog megszületni az orosz szabadság. És ebből aztán más népek szabadsága fog megszületni.

Az alispán ur botlása.

Megdöbbenett mindenkit, hogy Simonyi Béla Barsvármegye alispánja a „Barsi Ellenőr“ e heti számában oly levelet bocsátott nyilvánosságra és pedig a „Nyiltér“ rovatban, a mely levelet egyedül a címzett engedélye mellett lett volna csak szabad a jelzett módon felhasználnia. De ezt nem azért említjük, mintha a nyiltérbeli alispáni nyilatkozat miatt a Barsi Hirlapnak talán szégyenkeznie kellene, hanem igenis azért, mert Barsvármegye alispánjának nem szabad magáról ennyire megfélemlenie. Nem méltó egy alispánhoz, hogy a sajtó bármely részét „Nyiltér“ rovatban kritizálja és ezzel minden laikus előtt is azt a meggyőződést keltse, hogy lapunkat terrorizálni akarja. Ez nem vall az igaz érdemeiért mindenki által tisztelt önállóan gondolkodó Simonyi Bélára,

és nevetgélés közben a romok között. Históriai nevezetességek mellett visz az ut romok, várak, városok és temetők mellett, melyekhez az emberiség nagy emlékei fűződnek. És ez az imponáló multtal szemben a jelen, a nyomorgó kolduló rongyos benszülöttek, a kik egy helyiségben laknak az állatjaikkal és koldulásnál s lopásnál egyebet soha nem tanultak. Így mulik el a világ dicsősége. Egy kútnál két arab leány állott. Csinosak és erősek voltak.

— Leányok adjatok egy ital vizet — szólította meg az egyiket vezetőnk.

A Moslim nő keces mozdulattal nyújtotta át a hűsítő italt. Önkénytelenül eszembe ötlött a bibliai jelenet a kútnál, Rebeka és Eleazár között. De az idők megváltoztak azóta, Rebekán nem lógott annyi ékszer, mint ezen a vízmerő arab leányon. Egy Mária Terézia tallér ezüst zsinóron lógott le a nyakáról és bennem nyomban feldobbant a magyar szív.

— Add el nekem gyermekem ezt a pénzdarabot.

— Nem pénz ez uram, hanem ékszer, felelte a barna bőrű hajadon.

— Mindegy — feleltem én, én pénzt adok neked érte s azon vehetsz két ilyen ékszert is magadnak.

— Hát mennyit ad, uram?

— Határozd meg te magad az árát. Némi habozás után így szólt a barna szemű leány:

hanem vall csak a ros irányban befolyásolt hivatalnokra, ami annál is inkább sajnálatos, mert ép a jelen körülmények között nem lett volna szabad Barsvármegye alispánjának ily gyengeséget árulnia el. Azonban hiszszük és bizton reméljük, hogy Simonyi Béla az általa betöltött hivatal tekintélyén és méltóságán ejtett szépség-hibát jövő magatartásával reparálni fogja, mert egy Simonyi Bélának mindenkor a nevéhez fűzött teljes korrektségét kell képviselni tudni, akiről még feltételeznie sem szabad senkinek, hogy volt idő, a midőn igen nagyot botlott, mert legalább is szerénytelennek tűnt fel a közönség előtt, ami pedig elég nagy hiba egy korrekt embernél.

Nehogy pedig csak egyoldalulag legyen a közönség tájékoztatva arra nézve, hogy Simonyi Béla a Barsi Hirlap szerkesztőjével milyen levélváltásban állott, közöljük az érintett „Nyiltér“ rovatban közrebocsátott levelet mi is, azonban a válaszal együtt, mert Simonyi Béla alispán ur nem haragudhatik meg érte, ha vádiratnak készült levelére talán a reá vonatkozó kifogásokat is a nagy közönség ítélszéke elé viszzük, annyival is inkább, mert ez legalább is van oly érdekes, mint a vádirat: Ime tehát a két levél:

Tekintetes szerkesztő ur!

Lapjának nem vagyok előfizetője, mert midőn lapját megindította, előbb meg akartam ösmerni az irányt és hangot, melyet lapja képvisel és midőn a lapjának több czikkét megismertem, nem akartam a lapra előfizetni, mert nem helyesltem a hangot, melyet lapja használ bírálatainál.

A hazánk törvényeinek alapján álló ellenzék a melyhez én már régebben — még a volt nemzeti pártnak a szabadelvű pártból kiválásával csatlakoztam, — nézetem szerint nem törekszik izgatásra, vagy a társadalomnak ellenséges táborokba való megosztására. Az országgyűlés többsége által elhatározott és az egyesült ellenzék által szervezett szenvedőleges ellentállás nem késhegyig menő küzdelmet, de törvényeink és alkotmányjogaink megóvását tűzte ki céljául.

Én részemről azt tartom, hogy az oly sajtótermék, mely az izgatás és a személyes insultusok terére lép, az ellenzék által kitűzött cél elérését csak hátráltatja és üszköt vetve a társadalomba, a jó érzésű, de jóhiszeműen más meggyőződésüket elriasztja a többség hazafias irányzata felé fejlődő meggyőződésüknek érvényesítésétől.

— Öt frank.

— Egy Mária Terézia tallérnak valóban öt frank az értéke. Ez a török nő valószínűs kis pénzbecsül.

Zsebembe nyultam, hogy kivegyem az öt frankot. Erre azonban a leány vérszemet kapott és nevetve kiáltotta:

— Most már csak tíz frankért adom.

Ez a kapzsiság felbosszantott, nem vettem meg a tallért. Ugyanezen kapzsisággal találkoztam Hebronban is, a hol régi kéziratokat akartam vásárolni.

Megczirógattuk az arab leányok arcát, és aztán tovább mentünk. Meredek köves uton vitt lefelé a kocsi. Egyszerre meghorkantak a lovak, mindannyian leugrotunk a kocsiról. Vészes jajgatás ütötte meg fülünket. Néhány méternyire tőlünk felborulva, törött kerékkel feküdt a kocsi s körülötte négy-öt alak siránkozott. Egy öreg nagyszakállu zsidó térdelt egy fiatal férfi előtt, a kinek véres horzsolások voltak az arcán. A kocsi felborult utközben és a fiatal ember megsérült. Az öreg rimánkodva fordult felénk:

— Urak segítsenek fiamon, mert ő lelkennek jobbik fele.

Megvigasztaltuk, a fiatal ember sérülései, jelentéktelen karcolások voltak, a legénynek a kocsiból való kizuhanás ártott meg. Megvigasztaltuk a vén zsidót, egy kis pénzt is adtunk neki, mire nyomban megszűnt jajgatni.

Miután lapjának különösen két utóbbi számából meggyőződtem, hogy hangja — bármily nem érdemlett és nem keresett, sőt engemet kellemetlenül érintő — dicsérettel emlékezzék is meg, a nézetem szerint egyedüli törvényes alaphoz ragaszkodással tanúsított egyszerű kötelesség teljesítéséről — a mai országgyűlési többség pártjának, — az egyesült ellenzék céljainak ártalmas, teljes tisztelettel felkérem, hogy lapját nekem ne tessenek többé küldeni, mert azt mint tiszteletpéldányt többé el nem fogadhatom.

Aranyosmaróth, 1905. július 20-án.

Simonyi Béla.

Nagyságos Alispán ur!

Mivel én Nagyságos urammal egyáltalában nem vagyok annyira bizalmas viszonyban, hogy engem kitanítani óhajtana, kénytelen vagyok feltételezni azt, hogy bizonyos körök befolyásolása következtében erkölcsi pressiót kívánt reám gyakorolni levelével. Ha helyesen következtetek, úgy egész határozottan visszautasítom ezt a kísérletet, ha pedig nem helyesen következtetek, akkor meg azt vagyok kénytelen kijelenteni, hogy alispán ur teljes életében soha ily téves és igazságtalan kritikát nem gyakorolt, melylyel tulajdonképp nem csak lapomat sújtja, hanem az egész magyar sajtót, mert az egész magyar sajtó czélzatosan követi azt az elvet, hogy a felszinen kapacitáskodó érdekhazafiakat mint a független magyar társadalom fekélyeit, minden rendelkezésre álló eszközzel lehetetlenné kell tenni. A mai nemzeti küzdelem igenis késhegyig menő harcokat követel és első sorban a belső ellenséget kell legyőzni. Azért maradtunk mi e küzdelemben annyira el, mert az aestetikára nagyobb súlyt helyeztünk, mint arra, hogy megvalósuljon szent célunk: előbb egy függetlenül érző és gondolkodó magyar társadalmat, azután pedig az igazi független magyar államot megteremteni. Hadd bomoljék fel a társadalom e tekintetben elemeire, az orvos is felvágja a beteg szervezetet, mert különben a betegség rejtekhelyeit nem látja és a pacziens elpusztul. Mindenki tudja, hogy társadalmunk beteg, lássuk hát a betegség esiráit. Az operáció nem valami aestetikus, akárhányan nem volnának képesek rá. A kinek gyenge és kényes idegze erre nem képes, vonuljon félre, azonban ne vétkezzék Isten és a haza ellen azzal, hogy egyedül az ő érzékeny idegei miatt az egész szervezet elpusztuljék.

Ezeket akartam Nagyságos uramnak tudomására hozni és még csak azt jegyzem meg, hogy a tiszteletpéldányra vonatkozó elhatározását sziveskedjék a kihordófiuval is tudatni, mert az megszokásból is oda fogja hordani a lapot; én pedig ezzel egyáltalában nem szeretnék kellemetlenkedni Önnek. Maradtam Dr. Török Mór.

* * *

És hogy egészen megértsék t. olvasóink ez ügyet, szükségesnek tartjuk megemlíteni, hogy Kosztolányi Aurél is levélben jelentette be szerkesztőségünknek, hogy a lapra ezentul előfizetni nem fog. Azonban — Isten segélyével — a Barsi Hírlap még így is életképes marad.

Tanügy.

A környékbeli uradalmak és az iskolák.

A nem szemlélődő aligha találja meg az első pillantásra azt a mély jelentőséget, mely az uradalmak és az iskolák szembeállításában rejtezik. Széles Magyarországon mindenki tudja, hogy az elsőnek bővíben, a másodiknak pedig ha nem is éppen szűkiben, de semmi esetre sem vagyunk bővíben, a mi miatt pedig szembe, állítottuk e kettőt, az inkább az iskolák szegénysége. Oly vidéken, mint a mienk, a társadalomnak kettős célja van, a mi nek szolgálata alól az uradalmak sem vonhatják ki magukat.

A környékbeli iskolák általában nem dusalkodnak a jóban, nem egy dűledezik, nem egy kívül-belül csupasz, már pedig ha belül is ilyen, ugyancsak öreg hiba. És ha nem is csupasz, legfeljebb a régi maradványok disztelenítik a termet és nevelik a szépérzékét. Ha csak néhány pillanatig elmélkedünk is iskolánkra vonatkozó akár nemzeti, akár emberies feladatunknak jelentőségéről, fel kell tennünk a kérdést: képesek-e megfelelni ennek környékünk iskolái az ő felszereletlen voltukkal. Tessék csak ellátogatni ezekben az iskolákba! Ne tessék félni a megalázkodástól, mert bizony bizony ott nevelődik a magyar nemzet jövője. De hogyan is várjunk e jövőtől sokat, ha a gyermek még saját hazája földjét sem ismerheti meg kellőképpen, mert bizony az a térképnek nevezett összerongyolt papiros már semmire sem alkalmas. Sajnos, sok ily iskola van a környéken. Hát még a többi térkép, hol van? Ritka hely, a hol a természettudo-

mányokba vágó képeket találsz és ha találasz, nem örülsz neki. Régi, rongyos, nem is magyar szerző munkája.

Hát az esztétikai érzéket nevelő művészi kivitelű képekre kíváncsi vagy-e? No ekkor már bizonyára már a tanító ur is felsóhajt. Értjük ezt is! Persze a látogató kíváncsi még az ifjusági könyvtárra is, hiszen a lapok sokat irnak erről. Persze a mi környékünkön az állami iskolák kivételével ezt sem talált a kíváncsisáskodó. Erre már kitör belőle az eddig visszafojtott elkeseredés, hiszen ily eszközökkel egységes nemzeti államunk sohasem lesz.

Különösen a legutóbbira akarjuk felhívni a környékbeli — minden falura jut egy — uradalmak figyelmét és jóakarátát. Járuljanak hozzá ők is az egységes nemzeti állam megteremtéséhez úgy, hogy ajándékozzanak a falujukbeli iskolának nehény tuczat ifjusági könyvet s esetleg gyarapítsák azok számát évenként néhány kötettel. Elképzeltető, hogy mily becses eszközöket kapna ezzel az iskola. Ugyan kit terhelne meg ez? Bizony nem kell az uradalmak részéről csak egy kis hazafias belátás és jóakarát.

E lapok hasábjain szó volt egy környéki iskola tanulóinak budapesti kirándulásáról. Szó volt arról is, hogy egyik áldozatkész főúr mily módon támogatta a kirándulókat. Másodsorban azt ajánljuk a környékbeli uradalmak hazafias jóindulatába. Utóvégre is az az 50-60 korona a mily esekélyesség nekik, oly annyira előmozdítója egy ily eléggé nem is méltányolható czélnek.

Annál is inkább tesszük e felhívást, mivel a környék egy-két uradalma, illetve annak tulajdonosa már próbálkozik, hogy segítsen nagy nemzeti czélunk elérésében, a mire természetesen nagy részben az iskolák vannak hivatva. Utóvégre is ezek a mi végváraink, ezektől várunk sokat, igen sokat. Tőlük várjuk az egységes nemzeti államot, a nemzetből folyamatok megszüntetését, ők a mi nemzeti boldogságunk zálogai. Dehát Uram Istenem juttassunk nekik eszközöket. A nemzeti géniuszt ébressze ennek tudatára a tehetősök szívé.

Közgazdaság.

Neveljünk kereskedőket.

Ha a bekövetkezendő tanév elejével a szülőket megkérdezzük, hogy 10-15 éves fiaik jövőjéről miként akarnak gondoskodni, körülbelül mindnyájukból egybe-

Nemsokára Rachel sírjához értünk, a hol nyílnak most is a szebbnél-szebb rózsák s a hívők, a kíváncsi európaiak és a száz meg száz koldus zsbongása bizonyára csak zavarja örök álmát annak a híres nevezetes zsidó nagy asszonynak.

Kende Armand.

Forró pillantások.

A forró pillantások színhelye az uteza. Személyei a járkáló hölgyek és urak. Idő jelenkor. Drámai mozgató erő a testhez álló női ruha.

Ha erkölcsbíró volnék, alaposan lehordanám a színhelyet is, a személyeket is, a jelenkort is és főképen a drámai mozgató erőt: a testhez álló női ruhát.

De hát én is csak olyan gyarló legényember vagyok, mint akárki más, aki gyönyörűségét leli mindenben, ami szép és ami árt az egészségnek. Nekem még csak hagyján, mert se feleségem, se leányom nincs; de ha teszem fel: férj, vagy apa volnék, gyökerestül megreformálnám a divatot is, meg az embereket is.

Kár, hogy nem lehet statisztikailag kimutatni, milyen volt a forró pillantások hőmérője a krinolin, majd a turnér idejében, mikor mindent láthatott az ember a női termeten, csak az igazi formákat nem — és mennyivel szőköt magasabba az a hőmérő most, a mikor a ruhát is már csak

azért viselik hölgyeink, hogy a formák annál szembeötlőbbek legyenek.

Sőt annyira fejlődött az öltözködés művészetének e neme, hogy mi férfiak már észre se vesszük, hogy milyen arca van az előttünk elmenő nőnek, mert maga a nő gondoskodik róla, hogy figyelmünket másféle bájaira terelje.

A morál, bizonyos színvonalon álló újságban el sem mondhatja az ember, ami furja az oldalát, de nem is szükséges, mert mindenki kiolvashatja a sorok között, hogy mi domborodik ki szembeötlőbben az arc bájainál. Ilyen kimondhatatlan bájakkal tüntető hölgyre jegyzi meg az az ur, aki egész napon át a sarkon áll (nem a hordár):

— Micsoda asszony! — Micsoda asszony!

És nekidülled a szeme, mintha fel akarná falni az egész asszonyt. A laikus azt hinné olyankor, hogy a szóban levő asszony valami nagy szellemi nagyság, nemes szív, jótékony lélek stb. pedig ez a rajongó felkiáltás mindössze csak ennyit jelent:

— Milyen formák! Micsoda „felfogás”!

Főleg pedig esőzésekör, mintha minden nő ilyen „micsoda asszony”-nyá válna!

Eszem ágában sincs ezt a rajongást kigunyolni, csak szeretnék különbséget tenni az esztétika és az állatias szemlé-

dés közt. Ha csak esztétikai volna a rajongásunk, kerülnők azt, hogy terhükre legyünk báméskodásunkkal ő nagyságáéknak. Pedig kilenczven százalék hódításnak véli az utánna meredő szemeket és gyönyörűségét találja benne, ha azok a tekintetek úgy belekapaszkodnak a bokájába, hogy csaknem lemarad a cipő finom sellyem harisnyájáról.

Talán azt gondolják, hogy ez által maradandóbb érzelmeket keltenek majd a férfiakban?

Oh, nagyon csalódnak ő nagyságáék, mert — magamról is itélve — több sértés van abban a kidülledő szemben, mint amennyi tiszteletteljes esodálat s a mi leginkább levonja e rajongások értékét: a régi hatást mindig elmossa az utánna jövő; úgy, hogy a korzón például csak annyi rajongás jut egy nőre, a mig az ember egyet esettint a nyelvével.

Ismétlem, nem vagyok erkölcsbíró és nincs is jelen állapotomban semmi kifogásom az ellen, ha ő nagyságáék továbbra is azokat a pompás, testhez álló aljakat viselik, de annyit mondhatok, ha egyszer férj és majdan apa leszek, a feleségemet térdig érő bundában járatom, a leányomat pedig egyáltalán nem viszem az utzára, ha akkor is ilyen lesz — a „felfogás.”

Dongó.

hangzóan a következő feleletet fogjuk hallani: Az én Palim eszes gyerek, a gymnasiumba adom. Egy másik szülő ugyan elismeri, hogy fia nem valami nagy tehetség, de azért azon ürügy alatt, hogy talán majd csak megjavul, szintén a gymnasium vagy reáliskolába adja. Nagyon is butának kell már a gyermeknek lennie, hogy jómódu szülője őt ne a gymnasiumba vagy reáliskolába, hanem a polgári iskolába adja. S vajjon miért ne a polgári iskolába, a hol a gyakorlati élet számára sokkal többet tanul, mint a többi középiskolában? A dolog nagyon egyszerű.

Azzal, hogy gyermekeinket a polgári iskolába adjuk eleve kizárjuk a lehetőséget annak, hogy fiunkból diplomás ember, vagyis ur legyen, mert ez az iskola a polgári életre készít elő és ez iskola négy osztályát elvégezve legfeljebb csak a felső kereskedelmi vagy felső ipariskolába mehet a tanuló és így mi válhatnánk belőle, — a mi társadalmi felfogásunk szerint semmi — azaz hogy hát mégis, — kereskedő vagy iparos, hisz végtére ez is csak ember.

Ilyen lévén az általános felfogás, nem lehet csodálni, nemcsak a szülők, de ambíciózus ifjaink is idegenkednek ez iskoláktól ugyannyira, hogy az iskolák tanulójának legnagyobb része csak igen hitvány anyag, akiből bizony nehéz valamit faragni.

Ez természetesen baj, de még nagyobb baj az, hogy az a kis része a tanulóknak, a kikben megvolna a tehetség, elvégezve az iskolák valamelyikét, mondjuk például a felső kereskedelmi iskolát, nem haladnak tovább a már megkezdett uton, vagyis nem lesznek kereskedőkké, mert ez már sértene önértéküket, hanem mindenáron csak valami hivatalba igyekeznek bejutni, hogy legalább félig-meddig lehessenek urak. Ennek aztán természetes és gazdaságilag igen sajnálatos következménye, hogy nincs megfelelő intelligens kereskedő, sem iparososztályunk.

Mi lehet ennek az oka?

Strauss Louis antwerpeni kereskedő, a belga országos kereskedelmi és ipartanács elnöke, az antwerpeni kereskedelmi oktatásügyi kongressuson tartott megnyitó beszédében többek között így nyilatkozott: „Az angol szászok általában alaposan és mindig racionális szempontból tanulmányozzák a jelenségeket. Az ő szempontjuk amellett, hogy utilitáris, egyszersmind fenkölt és emberies. A szárazföld többi nemzetével ellentétben a nemzeti jelleg inkább mutatós, kevésbé elmélyedő; itt gyakran lépnek érzések, eszmék és szavak a tettek helyébe. Az angol szászoknál a vállalkozási hajlam van kifejlődve, a többieknél a bürokratizmus.”

Nem tudom ráilleszthető-e Straussnak e kijelentése a maga általánosságában az európai kontinens összes államaira, de reánk magyarokra teljesen ráillik.

Nem hiszem, hogy találkoznék művelt ember, a ki nem tudná, mily fontos szerepe van a kereskedelemnek a gazdasági életben. Kell tudnia, mert hiszen a kereskedelem a világ hatalmas gazdasági szervezetének az éltető eleme. A kereskedelem befolyásolja a világpiacot, kielégíti a népek szükségleteit és újabb és újabb szükségleteket teremt.

A kereskedelem hozza mozgásba azt a számtalan gyárat, mely millió és millió embernek ad kenyeret. A kereskedelem terjeszti a jólétet és a természet áldásait az egész földön. A kereskedelem tölti meg a hajókat és vasutakat és minden nép munkájának és termelési tényezőinek biztosítja a termelő képességét. A kereskedelem teszi lehetővé a legmesszebbmenő munkamegosztást.

A tudományos kutatásokat és találmányokat újabb és újabb diadalra segíti és a műveltségnek, a szellemi előrehaladásnak leghathatósabb uttorója. Ha tehát tudjuk, hogy a kereskedelmi foglalkozás nem fortélyoknak és leleményes fogásoknak az összessége, mely a termelők és fogyasztók rovására igyekszik magának lét-

jogosultságot biztosítani, hanem az egész világ közgazdaságának hasznos, szükséges és nélkülözhetetlen faktora, ha tudjuk, hogy hivatása nem csupán vagyont gyűjteni, hanem a vagyont előbb megteremteni és ha minden nemzet vagyoni helyzete fokmérője kulturájának és szellemi haladásának és ha tudjuk, hogy minél vagyonosabbak vagyunk, annál többet áldozhatunk közhasznú és kultur intézményekre közművelődésünk oltárán és életfentartásunk javításán, miért idegenkedünk mégis a kereskedelmi pályától, mely a nemzet jólétének emelésére szükséges vagyont megteremtené? Miért marad mindezek dacára a kereskedői pálya minálunk még mindig kényszerpálya?

Mert hogy valóban az, igazolja az a körülmény, hogy üzleteinkbe leginkább oly fiúk kerülnek tanoncoknak, a kik a középiskola legalsóbb osztályaival sem tudtak megbirkózni, vagy kiknek szülei oly szegények, hogy taníttatni nem bírják.

De még jobban bizonyítja ezt az a tény, hogy még a felső kereskedelmi iskolákba is legnagyobbbrészt olyan ifjak kerülnek, kik a középiskola felsőbb osztályaitól már félnek, holott a kereskedelmi pályán okvetlenül van annyira szükség a magasabb fokú értelemre, mint bármely tudományos pályán.

És az egyes szülők sem azzal a céllal iratják be fiaikat a szakiskolába, hogy belőlük tényleg művelt, intelligens kereskedőket neveljenek, hanem hogy elvégezve az iskolát, magasabb összeköttetések után valami jó hivatalba juttathassák be gyermeküket, ahol aztán kényelmesen, uri módon, nem törődve a világgal, tengethesse életét.

A vagyonos szülők ugyanis úgy gondolkodnak, hiszen nem lesz a fiuk rászorulva, hogy valaha üzlettel kinlódják, a szegények pedig azért igyekeznek a fiut hivatalba adni, mert hiszen nincsen pénz a miből valaha üzletet alapíthatna.

E sajnálatos jelenségnek egyik igen fontos okát társadalmunk ferde világnézetében találom. Hunfalvy a magyar népek alapos ismerője a következőképp nyilatkozik társadalmunkról:

„Lelkünk hamar fellobban. Hamar lelkesedünk minden igaz és szép dolog iránt, de nem vagyunk eléggé szívósak és kitartók, sőt hamar el is esüggedünk. Különösen az új kor szelleme hat módosítólag a magyar nép életére, erkölcsére és szokásaira. A régi jó erkölcsök veszendőben vannak. A nagyzás, a fényezés polgári osztályainkban is lábra kapott, az ifjuságban a könnyelműség, a léhaság kezd elharapódzni. Kevés fogékonyssággal bír az ipar és kereskedelem iránt.”

Ime ez a társadalomban rejlő ok. A legfőbb ok azonban sajátos gazdasági viszonyainkban rejlik.

A magyar ember nem bizik a magyar vállalkozás sikerében. Tőkepénzeseink megelégednek azzal a 3—4% kamattal, a mit pénzügyintézetünk tőkájukért fizetnek. Bizony másként volna minden, ha Ausztria nem árasztaná el piacainkat iparcikkeivel. Ha a magunk erejére, a magunk ügyességére volnánk utalva, bizonyára megváltozna társadalmunk ferde világnézete. Felébredne vagyonos polgárainkban a most szunnyadó vállalkozási szellem. Gyártelepek létesülnének, füstölő kémények hirdetnék, hogy magunk is meg tudunk élni, magunk is elő tudjuk állítani mindazt, a mire szükségünk van. Nyersterményeinket itthon dolgozhatnók fel és nem lennénk kényszerítve azokat kedves szomszédunknak eladni, hogy a belőlük készült magas termelési és szállítási költséggel megdrágított iparcikkeket tőle aztán megint visszavehessük. A munkásosztály itthon találna foglalkozást és nem volna kénytelen a hazából kivándorolni, vagy itthon nyomorogni. Szóval más élet venné kezdetét.

Kivetkőzne urhatnamságából a magyar, az érzéseket tett váltaná fel. Lassan-lassan meggyőződne arról, hogy a kereskedelem éppen olyan szép, nemes, becsületes és produktív foglalkozás, mint például a föld-

mivelés és gazdálkodás. Szakitanunk kell az eddigi társadalmi felfogással és törekedni arra, hogy ifjaink már a szülői házból magukkal hozzák a kereskedelmi pályára való hajlamot s teljes ambícióval iratkozzanak be a kereskedelmi szakiskolákba és azt elvégezve, mint művelt kereskedők igyekezzenek az önálló magyar nemzeti kereskedelmet megteremteni. Ezek aztán nem lesznek többet lenézett kereskedők és mint művelt szakképzett emberek irányt szabnának a magyar kereskedelemnek és jelentékeny tényezői lennének gazdasági életünk felvirágoztatásának.

Azt hiszem azonban, hogy míg gazdaságilag nem leszünk függetlenek e célt nem fogjuk elérni. Mert vállalkozó szellem csak akkor lesz a magyarban, ha tudni fogja, hogy gátat vetettünk az ellen az áradat ellen, mely oly óriási hullámokban tör hazánkra Ausztriából és pusztulással fenyegeti különösen kereskedő vállalatainkat. Hány gyártelepünk van ma, mely csak állami támogatással képes ellentállani a hatalmas osztrák versenynek.

Mindenesetre azonban kövessünk el már most is minden lehető, hogy kedvet ébresszünk ifjainkban a kereskedelem iránt, hogy akkorára, mire elkülönítjük magunkat Ausztriától, már a gyakorlati élet hajóján megizmosodott gárda aljon a magyar kereskedelem szolgálatában, mely méltó legyen arra, hogy önálló gazdasági életünknek vezetését magára vállalja.

Török Aladár.

Krónika.

Mi történt?

Már mindenki tudja, hogy Barsvármegye megújított megyeháza földelének egyik része az égbe szállt. Az áldozati füst fölfelé ment... De tetszett ez a lévaiaknak is. Így már nagyobb a reménység hogy megkapják a megyeházát. A pénzügyi palota se kész. Meg lehet, hogy sikerül; és ha készen is volna már, úgy se baj. Pető Albert munkásotthont létesíthet ott. Igen az ő munkásai megérdemlik. A tűzkor is kitüntették magukat. Bizony nem tréfa ez: a mint felesapott a láng, Pető Albert a telefonhoz rohant, a gyárat megállította, 60 munkást, gépészeket és szivattyukat kért. Igen a vidékiek előbb mentettek mint a maróthiak. Petőnek ezen rendelkezése anyagi áldozattal járt, tehát kettős az érdem. Igaz, hogy az okos ember mindig számít, ő is. Könnyű kitalálni, hogy ki fogja csinálni az új födelet!

A maróthiak gyűléssel kiáltják Lévára: hétfőn itt voltak a híres gyűlésen és a padlásra kanóczot rejtettek el!

— Dehogy! — Így a lévaiak — hát nem hallottátok Kosztolányi Aurél tüzes beszédét? Nem láttátok mennyire szíorkázott? Pedig a Léva se Kosztolányi! Valaki már vasárnap érezte a tüzet. Fő, hogy volt előérzet. Kell, hogy a megyeház is új legyen, ha a megye megújult!

A híres megyei gyűlésen egy hazafias tisztviselőnk indítványozni akarta, hogy augusztus 1-től egy tisztviselő se vegye föl a fizetését. Az indítványról lebeszéltek és így a nyomatékos lebeszélés következtében a dolog nem került napirendre. Szóba lehetett volna hozni, de elfogadni nem, mert a ki dolgozik, ennie is kell. No és az a fő, hogy minél jobban ürüljön az állam kasszája. Akkor a kormány tehetetlenné válik és megful. Karácsonyi is arra buzdít, hogy fojtsuk meg a kormányt! Igaza van. Jó előérzete van Karácsonyinak is.

Hétfőn virradóra titokzatos szél járta be Klobusiczky kastélyának termeit. A házi nők egyike észrevette ezt és érezte, hogy itt valami különös dolog fog történni. Előérzete nem csalta meg. Még reggel vették észre, hogy sok ezüst és ruhanemű hiányzik. Nagyban folyik a kutatás, vallatás. A kár 1500 koronát is meghalad. Külömben vidám kedélyű tolvaj lehet, mert még egy hegedűt is elemelt.

* * *
Hazafi Verait se esalta meg előérzete. Elkészítette sirversét: Itt nyugszik Hazafi Verai János, kinek híre soh'se volt hiányos — és azután kiadta lelkét.

A minap kint jártam a maróthi temetőben s ott egy magyar eszimat leltem. A sarkantyujához ez a levél vol erősítve:

Kelt menyben, a magyar válság idején.
Irtam jó kedvemben.

Itt vagyok, ragyogok Péter bácsi mellett, Nekem az életben mindig csak ez kellett, Fáj ott hagynom szegény házamat, hazámat Itt örök az élet, ott lent most aratnak.

Elfelejtlek sárgómb, mert hálátlan voltál, Engem a nagy költőt le a sárba toltál, Még a tudósok közt se lehettem én tag, Pedig hiszen versem nem olyan hervatag.

Kisfaludy, Arany, Petőfi társaság, Nem vettek be oh jaj! ez az ami fáj s rág; És a hogy meghaltam, gunyol fitymál a föld, Etesen hizlaljon, de nem más csak a tölgy.

Szid, ver a sok ujság, hogy népköltő voltam, Pedig én magamat sehova se toltam, Csak a „Barsi Hirlap“ nem szid, nem rug [rajtam,

Előfizetek hát s barátjuk maradtam:
Néhai Hazafi Verai szt. János,
Kinek minden verse olyan akkurátos!

Aforizmak.

Látogatás az angol nagykövethél.

Szerkesztőségünk egyik látogatóját kiküldöttük Londonba, angolországi nagykövetséghez a politikai állapotokról való információ végett és belmunkatársunk a következő sürgönyt adta le a konferencia eredményéről.

En: Excellentiád ugyebár hajlandó lesz a jelenlegi magyarországi — ha tesszik az országot ismerni — politikai viszonyokról nyilatkozni.

Ó: Igenis hajlandó vagyok Önnek kinyilatkoztatni, hogy azonnal távozzék és pedig feltűnés nélkül az ön fészkebe.

En: Először is kérem nekem megmondani, miféle fészkebe?

Ó: Miféle fészkebe? Hát az ön pletyka fészkebe.

En: Ezt nem értem.

Ó: Nem értem, hogy ezt maga nem érti; hát menjen haza Aranyosmaróthra.

En: Megértettem és modorral távozzom.

Nem aforizmak.

Sportélet.

Irtá: Ébóg.

(Szinhely az aranyosmaróthi Sport-Club Kuglizó Kirendeltségének helyisége: Vadászkürt szálló mogyorófa lugasa. A lugasban fehér abrosszal leterített asztalok, sűrűn megrakva sörös kancsókkal szálammikkal, parizerekkel, körözött és nem körözött liptóiakkal. Nagy sürgés-forgás, zaj, élénkség. Golyók gurulnak ki-be. Megjegyzések, közbekiáltások.)

Egy hang a sok közül: Ugy van! Megcsipte! Állíts gyermekem! Hát még most sem állítasz?

I. Pártvezér: Csak szívélyesen! Ki következik?

Donga: Uri csekélységem. (Biztos léptekkel előre tör és mérnöki pontossággal hat lépést kimérve a „nagy schrapnell“-el elegans „spiccz“-et hajít a babák közé.)

A nagy schrapnell: (Teljesíti kötelességét. A babák közé zúdulva éktelen rombolást visz véghez úgy, hogy mind a kilencz egyszerű elterül.)

Zürzavaros hangok: Éljen!!! Bravó! Banzáj! Zsivió! Szetreaszka! Kilenéz! De most már igazán megcsipte! Heuréka! Megvan! Egy hordó sör! (Kéjes és örömteljes czuppanások minden oldalról.)

Donga: (Szédeleg és balfenéken véresen eldől.)

Honyogos: (Igaz részvétellel közeledik Donga felé.) Fogadja részvételemet és ajánlatomat. (Itt elesuklik és tört hangozkon folytatja, miközben két kövér könyvessepp gördül alá bus szeméből.) Lé-éppen ö-ö-ön is a bi-bi-bicziklizés te-e-e-rére! Igen e-e-e-dzö-ö! Jobban mint a ku-ku-glizás és ott nincs kitéve az ember annyira a baleseteknek, mint itt. Uti figura docet... Még egyszer fogadja őszinte részvételemet. (Sírva és észrevétlenül elpárolog.)

Donga: (Mély lethargiával maga elé bámul. Ugy látszik az előtte szóló beszéde annyira hatott rá, hogy újabb ájulásba esett.)

II. Pártvezér: (Részvétellel és sörös borogatással közeledik feléje s a borogatást láztól forró homlokára illeszti.) De térjen magához kedves Öregem!

Donga: (Eszméletét kezdi visszanyerni, ökölbe szorított ujjai engednek, ajkai szólásra nyílnak. Regényesen:) Hol vagyok, mi történt velem? (Ugy tesz, mintha semmit sem tudna.)

Ébóg: Jó helyen: a vadászkürti kuglizóban. Mindjárt elmondom, mi történt (gunyosan és szatírával szavalni kezd):

Szegény Donga kilencz ütött

És elájult szegény,

Hívjuk el kérem az orvost,

Még meghal a szegény....

De, a mint nevét felírták,

Igy szólott ő mérgesen:

„Szóljatok hát Petőnek is,

De kiméletesen.“

Sportkedvelők kara: (a refrain harsogva énekl.)

Donga: (Lassan magához tér. Kibékülve fájdalom lemondással.) Hát adjátok tudtára, de kiméletesen, nehogy megüsse a guta!

Sportkedvelők kara: Éljen!!! Éljen!!! Gaszchhauz! Werczauz! Hoczi ide azt a sört!

(Megjelenik a „Vadászkürt“ improvizációs alakja, — utánna két izmos csaposlegény teljes erővel emeli a terjedelmes sörshordót, — melynek láttára kéjes bizsergés fogja el a kuglisták szomjas torkát.)

Kuglisták balletkara: (Kékvókot, kankánt, a sziu-indiánok harci tánczát és az ugynevezett sörtánczot lejtik a hordó körül, miközben Donga bus megadással tapogatja zsebeit.)

Nyalfel: (Hajlongva) Tessen csak kéremássan vigyázni, most beleüthök a csapt.

Donga: (A csapon megjelenni látván a sör első aranyugarát. Elragadtatással.)

Oh söröm, söröm, söröm,

Elfog az öröm, öröm, öröm,

Fejem nem is töröm, töröm, töröm,

Csak hörpölöm, csak hörpölöm,

Csak szüresölöm, csak szüresölöm.

(Elfogja az öröm és fejtörés nélkül de szenvedélyvel elkezdi hörpölni és szüresölni.)

Sportkedvelők: (Kórusban ráhörpintenek.)

H i r e k.

Változás szerkesztőségünkben. Lapunk tulajdonosa és állandó felelős szerkesztője Dr. Török Mór 28 napi fegyvergyakorlatra vonulván be, ezen idő alatt Dr. Gyikos Mihály helybeli ügyvéd helyettesíti őt.

Kinevezés. Gonda Béla osztálytanácsost a kereskedelemügyi ministeriumban ministeri tanácsossá nevezték ki. Ezt annál inkább is örvendetesen vesszük tudomásul, mert ő Méltósága ifj. Gonda Béla kir. mérnöknek, társadalmunk kiváló tehetségű és rokonszenves tagjának édes apja.

Személyi hírek. Lukács György kir. törvényszéki bíró szabadságáról visszatért. Dr. Gaál Homoki Kálmán és Dr. Szabó Gyula kir. törvényszéki bírák hat heti szabadságra mentek.

Orosz katona Nagysurányban. A mult héten egy orosz katonaszökevény fordult meg Nagysurány községben. Az illető katonaszökevény egészen fiatal ember, még alig volt 20 éves, Mielezsko Vaszilejnek hívják, a mandzsuri harczteréről szökött meg és most kóborol mindaddig, míg Oroszországba bántalom nélkül visszatérhet. Mielezsko Vaszilej Nagysurányban Fajman József ottani gazda istállójában kapott menedéket, mert a katonaszökevény oly rongyos volt és oly gyanus kinézésű, hogy őt a gazda a szobában elhelyezni röstelte. A harczteréről való szökését Mielezsko Vaszilej akkép adja elő, hogy egy alkalommal, midőn 6 társával együtt előrsi szolgálatra voltak kivezényelve, az őrséget vezető rábeszélése folytán a helyett, hogy a kijelölt őrhelyet elfoglalták volna, éjnek idején megszöktek és együtt mentek nagy viszon-tagságok közt egész Krakkóig, hol aztán szétszéledtek.

Nagy lopás Klobusitzkyéknál. A mult napokban kellemetlen vendégei voltak kerületünk volt képviselőjének. Ismeretlen tettesek elemelték a mi kezük ügyébe került, szóval meglopták Klobusitzkyt. Az ellopott tárgyak értéke mintegy 5000 kor.

A jellem. Aki azt hiszi, hogy valami mélységes filozófiai teóriával akarunk előhozakodni, az felette csalatkozik. Egész közönséges dologról akarunk szót ejteni. Arról, hogy Aranyosmaróthon milyen jellemek existálhatnak anélkül, hogy a legkisebb bántódásuk is lehetne. No igen, mert személyeskedni nem illik és mert nem illik, akárki tehet akármit, és mert dolgot, vagy piszkos dolgot, az tőkéletesen mind-egy, fő, hogy csak ne személyeskedjünk, mert az csunya dolog, az a mi idegzetünket rontja, az felláztat bennünket. Hát szót fogadunk az áramlatnak, nem személyeskedünk, de kérdezzük a tisztelt személyeskedést nem tőröktől: miféle gyalázatos és botránys állapot az, hogy Aranyosmaróton palam et publice az a hír járja, hogy a képviselőtestület egy hivatalnok ellenében akkép foglal állást, hogy áthelyeztetése iránt felterjesztést fog intézni az illetékes ministerhez. Nem hiszszük el, mert ily aljasságot nem merünk feltételezni egy hatóságtól, hogy ez megtörténhetik, tény azonban, hogy ez a hír meg van és hogy ennek értelmi szerzője valami közhivatalnokféle, a kinek már eddig is sok szennye van. Az illető nevét ezuttal elhallgatjuk, nem mert a felelősség alól ki akarnánk bújni, hanem, mert mégis azt hiszszük, hogy végre észre tér és tisztességet tanul. Az igaz tények kritikája nem személyeskedés, az agyonhallgatás, mely Aranyosmaróthon divik — az személyeskedés, még pedig utálatos személyeskedés.

Gyufagyár Hegybányán. A hegybányai hanyatló bányaipar ellensúlyozására, részben pedig az ottani olesó munkarő kihasználása céljából, mint haljuk egy részvényeken alapuló nagyobb gyufagyár alapítási munkálatai vannak folyamatban. A gyár 100,000 kor. alaptőkével alakulna 100 koronás részvényekkel, a részvények jórészenek előjegyzése már is kilátásba helyeztetett. Az aláírási felhívások a részvények jegyzésére a vállalat részletes leírása s ismertetésével az ősz folyamán az érdeklődőknek szét fog küldetni. A kezdeményezők az előleges munkálatok megtételével Sztankay Aba dr. az agilis báti gyógyszerészt, ki okleveles vegyész mérnök is, bizták meg.

A posta- és táviratizszi tanfolyam megnyitása. A posta- és táviratizszi tanfolyamot tudvalevőleg Hieronymi minister beszüntette. Minthogy ilyen tisztviselőkből hiány van, Vörös László, a jelenlegi kereskedelemügyi minister a tanfolyamot újra megnyitja. Változás csupán csak annyiban történik, hogy azelőtt 200 gyakornoki állásra hirdettek pályázatot, míg most csak ötvenre. A pályázati felhívást a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közölni.

Hála Istennek! Hála és köszönet a Gondviselés jóságának, mely megengedte élnünk, hogy a mamelukság ösfészkeben, végre Aranyosmaróthon is letűnt a szabadelvű párt csillaga. Letűnt és reméljük, hogy a régi szellemben, abban a büszögő rothadásban többé új életre kelni nem fog. Mert minden jó izlésű hazafit undorral kell, hogy töltse el ennek a politikai párt-nak 1—2 év óta tartó viselkedése. De ám nem itt van a helye, hogy sokat beszéljünk erről. Hirt kell itt leközlőnk és elhihetik nekünk t. olvasóink, hogy soha ennyi örömmel nem bocsátottunk ujdonságot nyilvánosságra, mint ép ezt. Az aranyosmaróthi szabadelvű párt felbomlása természetes következménye annak, hogy Kosztolányi Aurél az aranyosmaróthi szabadelvű párt elnöke kilépését a pártból bejelentette. Egy gondolatunk van érte hozzá: Minden meg van bocsátva. Fályolt a multakra! Készségesen, sőt ezer örömmel ismerjük el, hogy intencióit félreértettük, bár ő meg az utat és módot értette félre, melyet minden igaz hazafinak követnie kell. Kötelességünk volt azt az utat, melyet ő eddig követett meggyőződéssünkhöz képest teljes mértékben elítélni, de most kijelentjük, hogy bocsánatot kérünk tőle. Ha lapunk más helyén még a régi kritikából jutott ki része, ez következménye a multaknak, tekintve azonban nem léteznek. Ezek után pedig nyugodtan konstatalhatjuk, hogy Barsvármegyében több régi szabadelvű párti nincs.

A F. M. K. E. egyetemes nagygyűlését folyó évi augusztus hó 23-án Alsókubinban, vagy — amennyiben azt Pálffy József gróf megengedi, — Arvaváralja történelmi nevezetességű várának dísztermében fogja megtartani. A nagygyűlés József kir. herceg védnök emlékeztetének is hódolni fog s az emlékbeszéd megtartására Lits Gyula honti főispánt kéri föl, a ki kedves embere volt az elhunyt kir. hercegnek. Hets Ödön ügyvéd, a budapesti választmány alelnöke pedig „A magyar társadalom és nemzetiségek” címmel aktuális szabad előadást fog tartani a nagygyűlésen.

Katonai lovak kiosztása. A katonai lovak létszámából kisorsolt kanczákat a kiscgazdák között osztják ki kedvezményes árban. Ez idén a kiosztást a Zemplémmegyei Gazdasági Egyesület fogja végezni.

Szegénysorsu tanulók a körnőczbányai áll. főreáliskolával kapcsolt alumneumban — a hol a tanulók élmeztetnek, ebédet és vacsorát kapnak — a jövő 1905—1906. tanévben következő kedvezményes helyek lesznek betöltendők: a) ingyenes kettő, b) évi negyven korona díjjal kettő, c) évi hatvan korona díjjal kettő, d) évi nyolcvan korona díjjal husz, e) évi száznegyven koronát fizetők száma nincs kikötve. Felvétetik minden jó magaviseletű tanuló, aki emellett minden tantárgyból legalább „elégéses” általános osztályzatu bizonyítványt képes felmutatni. Az Alumneumba felvételért folyamodó tartozik a „körnőczbányai Alumneum-egyesület igazgatóságának” címzett, mult tanévi iskolai- és szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt bélyegtelen kérvényét legkésőbb folyó évi augusztus hó elsejéig Körnőczbányára bérmentve beküldeni.

A selyembubótermés. Az ország különböző részeiből érkezett jelentések szerint az idei év a selyembubótermelés szempontjából egyike a legkielégítőbbeknek. A gubóbevételek most vannak folyamatosan. A győri beváltó állomáson eddig 436 tenyésző 4836 klg. gubót váltott be. Örvedetes jelenséggé említi fel a jelentések, hogy a 10—12 éven aluli gyermekek mind sűrűbben kezdenek foglalkozni a selyemhernyó-tenyésztéssel.

A körnőczbányai kath. legényegyesület 1905. július 23-án, este 8 óra körül saját helyiségében, színelőadással egybekötött hangversenyt rendezett a következő műsorról: 1. „Induló” Kottler Miklóstól. 2. „Lili-keringő”, Szerelmes tűzértrombitás operettből, Bánfitól. Előadta az egyesület zenekara. 3. „A fotografus” vigjáték 1 felvonásban. Németből: Dezső József. 4. „Czigányok kara”, Troubadour operából, Verdítől. 5. „Menuette”, Haydn-tól. Előadta az egyesület zenekara. 6. „Jön a kérő”, vigjáték egy felvonásban. Irta Véli Miksa. 7. „Dal”, Troubadour operából. Verdítől. Előadta az egyesület zenekara. A hangversenyt Kottler Miklós karmester vezette. A színelőadást rendezte Róna Valér.

A feltétlen szállítható küldemények csomagolása tárgyában a kereskedelmi miniszter 28,769/1905. sz. alatt rendeletet adott ki, mely szerint ismételt

előfordult, hogy friss húst, zsiradékokat, folyadékokat és más csak bizonyos feltételek mellett szállítható tárgyakat tartalmazó csomagok a szabályok által külön előírt csomagolás elégtelen volta miatt megsérültek és ezáltal más velük együtt szállított csomagokban kárt tettek. Ennek elejét veendő, a miniszter a postai üzleti szabályokat a következő ponttal egészítette ki: „Ha folyadékot, zsiradékot, friss húst stb. tartalmazó küldemény, mely nem az előírt szabályok szerint van csomagolva és ez a körülmény hamis tartalomnyilvánítás vagy a külső burkolat egyébként kifogástalan volta miatt a feladásnál megállapítható nem volt, más küldeményekben, vagy a postahivataloknál azok szereziben, eszközeiben stb. kárt tesz, úgy az okozott kárért a csomag feladója felelős.”

Utmesteri iskola. A kereskedelemügyi miniszter tiz utmesteri iskolát állított fel és pedig: Balassa-Gyarmaton, Szombathelyen, Nyitrán, Kassán, Máramaros-Szigeten, Nagyváradon, Kolozsvárott, Brassón, Lugoson és Pécsen. Az iskolák december 1-én nyílnak meg s félévelért október 31-ig lehet folyamodni.

A levelek térfogata. A kereskedelemügyi m. kir. ministeriumnak rendelkezése folytán a hivatalos portómentes és portóköteles levelek térfogata három irányban egységesen 10, 20, 45 centiméter, a tekeresalakuak pedig hosszúságban 45, átmérőben 15 centiméter lehet. Ez a rendelkezés azonban nem érinti a portómentes levelező lapokra, nyomtatványokra, hírlapokra, folyóiratokra s magánlevelekre vonatkozó korlátozást.

Szerkesztői üzenetek.

(A szerkesztőség e rovat alatt készségesen ad felvilágosítást a tudakozóknak, csak névtelen levelekre nem válaszol.)

B. Zegymat. Működését köszönettel vesszük, azonban ezikkét jelen számban nem közölhetjük. Kérünk a jövőben újabbat, csak a versektől őrizkedjék.

K. Ö. Igaza van attól gyulladt ki. A mint látja közöljük és kérjük további működését.

R. Ujbány. A szerkesztő bevonult gyakorlatra, kérjük közreműködését.

N. Ö. Kérjük a lap érdekében, hogy ezikkeit legkésőbb hétfőig beküldeni sziveskedjék.

S. S. Előbbi üzenetünk önnek is szól.

Lapkiadó tulajdonos: **DR. TÖRÖK MÓR.**

Hirdetmény.

Van szerencsém Aranyosmaróth és vidéke közönségét értesíteni, hogy Aranyosmaróthon, a Hosszu-utca 49. számú (Csikkel-féle) házban építési vállalati irodát nyitottam.

Nagyobb városokban szerzett 20 évi gyakorlatomnál fogva azon kellemes helyzetben vagyok, mely szerint t. megbízóimnak legmagasabb igényeit is kielégíthetem. A legjutányosabb árban készítek terv és költségvetéseket, elvállalok mindennemű javítási munkálatokat, valamint új lakóházak és gazdasági épületek építését.

Kiváló tisztelettel

Bezadáni Ferencz.

Férfi és női czipők

a legizlésesebb kiállításban a legjutányosabb árak mellett megrendelhetők nagyban és kicsinyben.

Bernstein Mór czipőgyárában

UJPEST, Arpád-utca 21. szám.

Vidéki megrendelések postafordultával eszközöltnak.

Ujdonság!!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy a mai naptól kezdve helyi képes levelező-lapjaim a következő új felvételekkel bővültek:

1. Róm.-kath. templom. 2. Izr. imaház. 3. Takarékpénztári palota. 4. Gróf Migazzy-utca. 5. Aranyosmaróth madártávlatból. 6. Részlet a Gróf Erdődy-Migazzy parkból. 7. József kir. főherceg kastélya Kistapolcsányban. 8. Kistapolcsány város. 9. Taszár község. 10. Részlet a kistapolcsányi főhercegi parkból.

A felsorolt felvételeken kívül még több mint 20 féle felvétel van raktáron Aranyosmarót és vidéke városairól, községeiről és egyéb nevezetes tájairól.

Üzletemet a n. é. közönség szives jóindulatába ajánlva vagyok

tisztelettel

Brunczlik I.

könyv- és papirkereskedő

Aranyosmaróthon.

Erzsébet-tér 32. szám.